

БІБЛІОТЕЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО В СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОСТІ КОРИСТУВАЧІВ ТА ЗБЕРЕЖЕННІ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ КРАЮ

Краєзнавство – це комплексне наукове всебічне вивчення певної території (села, міста, області, краю, інших поселень) населенням, котрій ця територія вважається рідним краєм. Під краєм розуміється велика частина країни, виділена за певними ознаками і з урахуванням адміністративно-територіального розподілу.

Краєзнавство переживає процес пошуку нових форм і зараз набуває яскраво виражений соціально-політичний характер, особливо з зростаючим інтересом до минулому окремих територій, і навіть – через загострення національних, економічних, екологічних проблем. Про «малу батьківщину» заговорили багато представників наукових кіл, екологи, економісти, педагоги, учасники громадських рухів. Для формування національної свідомості краєзнавчі знання необхідні кожній людині. Їй потрібно знати, хто вона і звідки походить. Саме краєзнавство сприяє поширенню краєзнавчих знань для досягнення освітніх, самоосвітніх, пізнавальних і виховних цілей, вихованню поважного ставлення до історії та культури краю; розвитку творчих здібностей особистості на базі місцевих традицій народного та професійного мистецтва.

Краєзнавство різною мірою пронизує всі галузі і сфери діяльності людини. Ми маємо справу з документально зафіксованими підсумками, отриманими в результаті краєзнавчих пошуків. Вони містяться у друкованих творах, рукописних матеріалах, кіно – фото - фонодокументах, які концентруються в бібліотеках, архівах, музеях. І тому краєзнавство є предметною галуззю бібліотечно-інформаційного забезпечення та обслуговування.

Бібліотечне краєзнавство – складова частина загального краєзнавства, особливості якого обумовлено специфікою бібліотечної справи. Його мета – виявити, зібрати

і надати для використання всі матеріали, пов'язані за змістом з певною місцевістю, забезпечити бібліографічну інформацію за допомогою цікавих форм і методів популяризації краєзнавчої літератури;

Нормативна база краєзнавства складається з: «Положення про краєзнавчу роботу бібліотек системи Міністерства культури і мистецтв України», (у ньому знайшла реальне відображення сучасна концепція бібліотечного краєзнавства); з Указів Президента України: «Про заходи щодо підтримки краєзнавчого руху в Україні», «Про забезпечення підготовки і випуску багатотомного енциклопедичного видання «Звід пам'яток історії і культури України». Запорукою ефективності, системності краєзнавчої роботи є комплексно-цільові програми **«Освіта України. XXI століття»**, **«Патріотичне виховання населення»**, загальнонаціональні акції **«Сім чудес України»** та **«Сім природних чудес України»**; цільові місцеві краєзнавчі програми, які існують в окремих регіонах України: **«Обласна комплексна програма розвитку краєзнавства до *** року»**, цільові програми та конкурси **«Мій рідний край - моя земля»**, **«Барви рідного краю»**, **«Люби і вивчай свій край»**, **«Від роду - до народу»**, акція **«Жива вода»**, **«Джерело»** і таке інше.

Система бібліотечної краєзнавчої роботи повинна бути надзвичайно мобільною, гнучкою, здатною до модифікації – йти за зміною читацьких потреб. Бібліотекар водночас виконує роль і суб'єкта, і об'єкта краєзнавчої діяльності. З одного боку, він накопичує краєзнавчі ресурси, досягає відповідних результатів, а з іншого є їх споживачем. Бібліотекар стає центральною фігурою бібліотечного краєзнавства.

Бібліотечні працівники усвідомлюють, що в сучасних умовах, коли бібліотеки фактично борються за виживання, **краєзнавча робота може стати тим необхідним фундаментом, який приверне до бібліотек більше читачів і згуртує навколо себе національно свідому громадськість.**